

Navodila za izvedbo delavnic v osnovnih šolah

»Živi preprosto in solidarno – v smeri podnebne pravičnosti 2011/12«

Pred vami so navodila za izvajanje delavnic »Živi preprosto in solidarno – v smeri podnebne pravičnosti«. Skozi ustvarjalne, likovne, literarne ali interaktivne delavnice bodo učenci razmišljali o tem kaj so podnebne spremembe, kaj jih povzročajo in kakšne so njihove posledice, še posebno v državah v razvoju. Razmišljali bodo tudi o tem, kako lahko posameznik in vlada prispevajo k zmanjševanju le teh ter o globalnem vplivu naših dejanj.

Prosim vas, da v okviru delavnic učencem **najprej predstavite problematiko podnebnih sprememb** v državah v razvoju s poudarkom na Afriki z uporabo foto govornice, PowerPoint predstavitve »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«. Z učenci lahko preberete ali zaigrate zgodbo Popotovanje štrka Simona ali pa jim predvajate filma »Natwange – Veselimo se« in pričevanje J. Mitwa-ja o okoljski problematiki v Zambiji.

Delavnice lahko nadgradite s posaditvijo drevesa, rastline ali pa spomladi s Tekom podnebne solidarnosti.

Navodila za urejanje in zapis izdelkov učencev, ki nam jih boste poslali v elektronski obliki:

Predlagamo, da vsako fotografijo izdelka (plakati) ali literarni izdelek, zaradi varovanja osebnih podatkov, označite največ z: **IME učenca ali in RAZRED** oziroma kakor bi vi želeli, da so podpisani. Pri tem vas prosimo, da **zapišete imena** pod posamezno fotografijo in datoteko ali mapo **brez pik ter šumnikov in sičnikov**, končnico fotografije pa spremenite v **jpg**, ker nam boste s tem zelo olajšali delo (Primer: **ALES_3A.jpg**). Prosim vas tudi, da **shranite vse fotografije izdelkov (in fotografije učencev pri delu) iz posamezne šole samo v eno mapo** (tudi če sodelujejo različni razredi), ki naj bo naslovljena z nazivom OŠ (Primer: OŠ_KRANJ). Prav tako vas prosimo, da **vse literarne izdelke posameznih učencev** iz celotne šole **shranite samo v en Wordov dokument** z imenom vaše šole. Lahko pa predstavite tudi skupaj literarne izdelke in fotografije različnih ustvarjalnih plakatov v enem Wordovem dokumentu, ki pa bo pretvorjen v pdf. Če boste mogoče posneli tudi kakšen kratek film vas prosimo, da ga sami daste na primer na Youtube in nam pošljete samo spletno povezavo.

1. IGRANJE ZGODBE POPOTOVANJE ŠTRKA SIMONA (1., 2. in 3. triada)

Cilj: učenci se zavejo, kaj so podnebne spremembe, kaj jih povzročajo in kakšen je obseg posledic podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenja ljudi v revnejših deželah, še posebno v Afriki. Razumeli bodo, da podnebne spremembe vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in močno poglobljajo revščino. Vživijo se v druge osebe, v konkretne situacije. Z igranjem zgodbe učenci o problematiki osveščajo tudi druge.

Oblika dela: individualna, skupinska, frontalna

Metode dela: razgovor, razlaga, diskusija, delo z zgodbo/igra vlog

Učna sredstva in pripomočki: knjiga »Popotovanje štrka Simona«

Čas: 30 min – 45 min ali več

Zgodbo lahko le preberete in na njeni podlagi izvajate delavnice, lahko jo zaigrate pri različnih predmetih, razredni uri ali v dramskem, dobrodelnem krožku, katerem drugem krožku, lahko tudi na kakšni šolski prireditvi, kamor povabite tudi starše. Zgodbo lahko zaigrate le svojemu razredu, lahko tudi celi šoli, staršem in tako o okoljski problematiki v povezavi z revščino osveščate tudi druge. Zgodbo lahko učenci priredijo v pogovorni jezik (sleng).

Npr.: **Š. Dora** se nasmehne in objame Zaro: Sem. Ampk si ti je oblubu, da ko si bo ogledu svet, bo priletu naravnost k tebi. Slišala sem vaju, ko sta se zgovarjala.

Š. Zara: O ti smota, prisluskvala si nama! Ja res je oblubu. Ampk si ga poznaš, tok je firbčen, kdo bi vedu, kdaj bo pršu nazaj.

Š. Dora: Zihir ne bo dolg zdržal brez tebe, verjem. Kaj bo pa....počel?

2. Interaktivna delavnica: IGRA VLOG - GRADNJA AVTOCESTE IN PROBLEM ŽIVALI (1. triada)

Cilji: učenci ob igri spoznajo, da z gradnjo cest, avtocest ... uničujemo naravo in ekosistem, prepreke naravnim ekosistemom in da vsaka zapora - zaprt krog ekosistemov – lahko privede do tega, da se živali ne morejo več normalno razmnoževati ter da pri tem nastane velik problem zmanjševanja in izumrtja živali. Učencem predstavite, da ima biotska pestrost zelo pomembno vlogo pri ohranjanju človeškega življenja na zemlji (zagotavljanje hrane, zdravil, gradbeni material ...), še posebno za ljudi v Afriki, ki so še posebej odvisni od naravnih virov.

Poudarimo vrednoto skrb za okolje.

Oblika dela: individualna, skupinska

Metode dela: razlaga, razgovor, prikazovanje, igra vlog

Učna sredstva in pripomočki: listki z napisom živali (3 listki srna, 3 listki žaba, 3 listki polž, 3 listki kača, 3 listki metulj, 3 listki jež, 2 listka medved, ...), Zgodba Popotovanje štrka Simona, film »Prihodnost je v naših rokah«.

Čas trajanja igre: 20 – 30 min

Potek delavnice:

1. Z učenci preberite zgodbo Gradnja avtoceste in problem žabic.
2. Mentor učencem razdeli listke z napisom živali, ki jih ima prepognjene v vrečki.
3. Mentor pripoveduje: »Živali se sprehajajo po svetu, se sprehajajo same in se sprehajajo ... nato pride pomlad in živali iste vrste se med seboj poiščejo.« Tako mora vsaka žival najti svoj par oz. trojček, tako da so vse enake živali skupaj. Učitelj vpraša učence zakaj je pomembno, da so se združile?

4. Učence – živali mentor razdeli v dve ali tri skupine in je pri tem pazljiv, da je v vsaki skupini vsaj ena od živalska vrsta. Med skupine postavimo oviro (klop, palico, papirček, plastenko, blato, vodo...), ki predstavlja cesto, avtocesto, mesto, nakupovalno središče, onesnaževanje, smetišče ... Nato zopet povabi učence in govori: »Živali se sprehajajo po svetu, se sprehajajo vsak po svojem teritoriju. Ko pride pomlad, se morajo živali zopet poiskati.« Učenci, z lastnostmi izbrane živali, preko ovir iščejo svoje pare. Za nekatere živali navadna cesta, odpadki niso ovira, za druge pa je že (recimo žabe in ježke) in tako ostanejo sami.
5. Nato sledi pogovor, kjer mentor postavi naslednja vprašanja:
 - Kakšne so še lahko ovire za živali, ki jih naredimo ljudje, da se ne morejo srečevati med seboj?
 - Kako lahko pomagamo živalim pri tem? Ali poznajo kakšen konkreten primer? (npr. nekaterim žabam, polžem ... pomagajo ljudje čez cesto)
 - Ali obstajajo kakšne ovire, da se tudi ljudje ne moremo srečati? (npr. za nekatere starejše ljudi, ki so brez prevoznih sredstev in jih je avtocesta ločila od sosednje vasi pomeni avtocesta ogromno prepreko)
 - Kako smo se počutili, ko smo se sprehajali med odpadki?
 - Kaj mi povzročamo z našimi dejanji?
 - Ali naša dejanja tukaj lahko vplivajo na življenja ljudi v Afriki, na njihov kmetijski pridelek, na njihovo izobrazbo, revščino, selitve, njihovo zdravje, na dostop do pitne vode, na biotsko raznovrstnost v Afriki ali na drugem delu sveta.
6. Mentor lahko na koncu učencem razloži, naša dejanja (način kako živimo, potrošništvo ...) lahko vplivajo na naravno okolje po celem svetu in tako tudi na življenja ljudi na drugem delu sveta!
7. Za zaključek pa si še ogledajo **8-minutni animirano-dokumentarni film** (DVD) »Prihodnost je v naših rokah«

3. Ustvarjalna delavnica: »PLESAJOČA HOBOTNICA« (1. in 2. triada)

Cilji: Učenci se zavejo, da odpadne materiale lahko ponovno uporabijo in z njim okrasijo razred, sobo ... namesto, da bi kupovali nepotrebne okraske. Mentor poudari, da s svojimi dejanji lahko živijo preprosto in solidarno do vseh tistih, ki jih posledice podnebnih sprememb najbolj prizadenejo.

Oblika dela: individualna

Metode dela: ustvarjanje, razlaga, razgovor

Učna sredstva in pripomočki: plastenka (najboljša 0,5l), 2x elastika, leseni palčici, zamaški z luknjami

Čas trajanja igre: 20 – 30 min

Potek delavnice:

1. Za uvod si z učenci oglejte film »Natwange – Veselimo se« ali »Prihodnost je v naših rokah«, lahko preberete ali zaigrate kakšno od zgodbic »Popotovanje štrka Simona« ali uporabite foto-govorico.

2. Po predstavitvi problematike namenite kratek čas za **pogovor in vprašanja**. Z učenci se na kratko pogovorite o problematiki podnebnih sprememb (vzroki, posledice, kaj sami lahko storimo za bolj čisto okolje) na podlagi vsebine filma, PPT ali foto-govorice.
3. Vsak učenec vzame eno plastenko, ji odstrani pvc folijo in jo dobro opere. Nato ji odrežemo dno pri spodnji črti (2 cm od dna)
4. Na spodnji rob učenec nariše označbe, ki so med seboj oddaljene 16 mm in s škarjami zareže po označbah do najvišje vodoravne črte na širokem delu plastike (noge hobotnice).
5. Mentor naj z vročo iglo naredi luknji na obeh straneh plastike.
6. Nato vsak učenec odreže dve paličici, ena naj bo dolga 20 cm in druga 15 cm.
7. Najprej učenec vzame daljo paličico in jo potisne skozi odprtino, ki jo je mentor naredil z vročo iglo. Nato na sredino te paličice nataknemo dve elastiki in jo povlečemo še skozi drugo luknjico.
8. Elastiki pa potegnemo skozi luknjico v zamašku in nad zamaškom v elastiko zatakamo še drugo (krajšo) paličico.
9. Hobotnici na večini mest prepognemo noge, da je stabilna in lahko pleše.
10. Vsak učenec na hobotnico lahko nalepi listek z enim dejanjem, ki se ga bo v svojem vsakdanjiku poskušal držati in s tem bil solidaren do tistih, ki jih posledice podnebnih sprememb najbolj prizadenejo (ugašanje luči, ločevanje odpadkov, zapiranje vode med tuširanjem ...)

4. Interaktivna delavnica: AFRIŠKI OTROCI GREDO PO VODO (1., 2. in 3. triada)

Cilji: učenci ob igri spoznajo, da čista pitna voda omogoča življenje in je eden osnovnih pogojev zdravja. Vse več je razlik v razporeditvi in količini padavin, ki vplivajo na hude posledice zagotavljanja pitne vode, ki je že sedaj največji problem in ima najhujše posledice za prebivalstvo v Afriki.

Poleg tega je voda življenjski prostor za mnoge živali in rastline. Potrebno je poudariti, da brez vode ne bi bilo življenja na svetu in da vodo uporabljamo v gospodarstvu, kmetijstvu, energetiki ... Pri tem pa se voda zelo hitro lahko onesaži. Učenci skozi delavnico spoznajo kako težko si je natočiti kozarec vode, ko je primanjkuje. Učenci razmišljajo o potratih in smotrni porabi vode.

Poudarimo vrednoto solidarnost.

Oblika dela: individualna, skupinska

Metode dela: razlaga, razgovor, prikazovanje, metoda igre, ustvarjanje plakata, delo z zgodbo/igra vlog

Učna sredstva in pripomočki: zgodba o Bušmanih - Dragocena voda, 2 čajni žlički, 2 kozarca (2 dcl), vedro/shranjevalnik z vodo, trditve

Čas trajanja igre: 20 – 30 min

Trditve:

Na svetu že 1,2 milijarde ljudi nima dostopa do pitne vode (poleg Afrike je pitna voda velik problem tudi v Azijskih državah).

V Afriki živi danes 45 % ljudi (pribl. 314 mio) brez stalnega dostopa do kakovostne pitne vode.

Povprečen Afričan ima že danes na voljo 10 krat manjšo količino vode kot Slovenec.

Potek delavnice:

1. Učenci lahko zaigrajo ali preberejo zgodbo »Afriški otroci gredo po vodo«, lahko pa mentor prebere spodnjo zgodbico o Bušmanih.

2. Nato razdelite učence na dve skupini. Vsaka skupina mora s pomočjo čajne žličke z vodo napolniti kozarec, le-ta pa naj bo od vedra oddaljen vsaj 5 metrov.
3. Ko mentor označi začetek igre se igra začne. Vsaka skupina naj čim bolj natančno in pazljivo prinaša vodo po žlički iz vedra do kozarca.
4. Ob zaključku igre se učenci zberejo v krogu in skupaj z mentorjem pogledajo koliko vode jim je uspelo zbrati.
5. Nato mentor učencem postavi nekaj vprašanj v razmislek:
 - Za kaj vse lahko uporabite vodo, ki se je nabrala v kozarcu (pitje, zalivanje rož...)?
 - Sta 2 decilitra vode dovolj za vse to?
 - Kakšno vrednost ima ta majhna količina?
 - Na kakšen način mi v Sloveniji pridemo do vode?
 - Kako pridejo do vode naši sovrstniki v Afriki?
 - Kako vplivajo nalivi, poplave, sušah na dostop do pitne vode (v Sloveniji in drugje po svetu – Afriki)?
 - Kako voda vpliva na naše vsakdanje življenje (na naše sposobnosti, izobraževanje, delo ... Kako vpliva na nas ob nalivih, poplavah, sušah ...)
 - Svoje ugotovitve lahko učenci zapišejo v zvezek ali pa naredijo vsi skupaj plakat. Na en plakat narišejo Slovenijo in na drugega Afriko. Vse ugotovitve zapišejo kamor najbolj sodijo.
6. Učenci naj razmislijo vsak pri sebi kako ravnajo z vodo v svojem življenju. Ali zapirajo pipo medtem, ko si umivajo zobe (17 l jo porabimo, če jo ne zapremo, pri umivanju rok z milom porabimo pribl. 4 litre vode, pri izplakovanju stranišča tudi do 9 l), ali se tuširajo (pri hitrem tuširanju porabimo pribl. 35 l) ali kopajo (pribl. 80 l)... Učitelj naj jih spodbudi, da v znamenje solidarnosti do vseh tistih, ki trpijo najhujše pomanjkanje pitne vode, še posebno v Afriki, sedaj bolj pazijo koliko vode bodo porabili.

Zgodba:

Bušmani so prav gotovo najstarejše in najbolj trdoživo ljudstvo na svetu. Nekateri etnografi trdijo, da se njihove življenjske navade niso znatno spremenile v vseh 25.000 letih, kar žive v Afriki. Pa vendar sedaj ti mali ljudje počasi umirajo in izginjajo in jih je sledeč ocenam le še 55.000.

Bušmani plemena Khosian so pretežno lovci. Nekoč so naseljevali prostrana območja južne Afrike, nato pa so se zaradi neugodnih vremenskih razmer preselili v puščavo Kalahari, kjer jih le še 2000 živi zgolj od lova in nabiralništva. Ti prebivalci pustinje so pravi varuhi okolja.

Verjamejo namreč, da bi vsaka škoda, ki bi nastala v njihovi okolici, prebudila jezo njihovih bogov, zato si živeža vedno priskrbijo le toliko, kot ga resnično potrebujejo za svoje preživetje. Nikoli več. Ženske in otroci preživijo večino svojega časa med nabiranjem rastlin, iskanjem vode ter lovom na majne živali. Otroci znajo prepoznati in imenovati tudi do 200 različnih vrst rastlinja. Možje so izkušeni lovci. Konice njihovih puščic so prepojene s hitro učinkujočim strupom. Le odlično poznavanje puščave, ki se prenaša iz roda v rod pomeni za Bušmane preživetje v tej neprijazni, sušni deželi.

Najpomembnejša v njihovem življenju pa je voda. Suše lahko trajajo tudi po nekaj mesecev, zato v vodnjakih ne ostane niti kapljice. Takrat Bušmani v zemljo izkopljejo globoke luknje prav do vlažnega peska, nato vanje vstavijo dolga votla travna stebelca, za zbiralnik vode pa nojevo jajce. Voda tako preko enega stebelca pride na površje in nato preko drugega steče v jajce. Na ta način pridobijo le za nekaj požirkov te dragocene tekočine, vendar so kljub temu sposobni preživeti v puščavi Kalahari.

5. Ustvarjalna delavnica: »ŽOGA IZ POKROVČKOV« (1., 2. in 3. triada)

Cilj: Prav vsak pokrovček je izdelan in različnih materialov. Učenci razmišljajo koliko energije je bilo potrebno za njegovo izdelavo, v kolikšni meri je bila prisotna pridelava in kakšne posledice imajo pridelave in proizvodnje pokrovčka na okolje. Pomembno je, da se učenci zavejo, da odpadne materiale lahko ponovno uporabijo in s tem zmanjšajo onesnaženost v okolju. Prav naša dejanja vplivajo na življenje ljudi na drugem koncu sveta, tudi v Afriki, Aziji ...

Oblika dela: v dvojicah, v skupini

Metode dela: razlaga, razgovor, ustvarjanje

Učna sredstva in pripomočki: časopisni papir, lepilo (mekol lepilo, silikonsko lepilo), pokrovčki, tempere

Čas trajanja igre: 45 min ali več

Potek delavnice:

1. Mentor učence razdeli v skupine (2–6).
2. Vsaka skupina učencev pripravi časopisni papir in pripravi lepilo za lepljenje.
3. Učenci nato časopisni papir zlepijo skupaj, da nastane okrogle oblike podobno žogi. Nato časopisno kroglo pobarvajo na belo barvo.
4. Namesto, da kroglo izdelajo iz časopisnega papirja lahko mentor kupi »stiroporasti krog«.
5. Med tem časom, ko se krogla suši si lahko ogledajo film »Prihodnost je v naših rokah«, »Natwange – Veselimo se«, PowerPoint predstavitev ali pa uporabite foto govorico (lahko celotno, ta tema na foto listu št. 11) ali si preberejo zgodbico »Smeti na gozdni jasi«...
6. Z učenci se na kratko **pogovorite o problematiki podnebnih sprememb** (vzroki, posledice – poudarek na Afriki, kaj lahko mi storimo) na podlagi vsebine filma ali PPT ali foto govorice.
7. Nato na posušeno kroglo učenci nalepijo zamaške različnih pijač.
8. Žogo iz zamaškov lahko uporabite pri različnih igrah z žogo, pri delu v skupini ali pa žoge obesite v razredu.

6. Ustvarjalna delavnica: »IZDELOVANJE PLAKATA PO SKUPINAH« (1., 2., 3. triada)

Cilj: učenci se preko izdelave plakata ozavešijo o problematiki podnebnih sprememb, o vzrokih, posledicah le-teh in tudi o tem, kaj lahko naredijo kot posamezniki, da bo življenje na našem planetu lepše.

Oblika dela: v dvojicah, v skupini

Metode dela: razlaga, razgovor, ustvarjanje

Učna sredstva in pripomočki: foto-govorica, film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji, film »Veselimo se«, PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«, Zgodbe »Popotovanje štrka Simona«, šeleshamer, barvice, pisala, lepilo, škarje ...

Učencem lahko predhodno naročite, naj prinesejo k pouku tudi stare revije, reklamne papirje, časopise, da bodo za izdelavo plakata lahko izrezali slike, ki so povezane s spremembami podnebja, onesnaževanjem in tudi takšne, ki prikazujejo posledice sprememb podnebja (lahko jih skupaj doma poiščejo s starši).

Učencem naročite za domačo nalogo, dan ali dva pred izvedbo delavnice, da se s starši ali skrbniki pogovorijo o spremembah podnebja, o tem, kaj so spremembe podnebja in zakaj se

dogajajo, pa tudi o tem, kaj doma naredijo oziroma kaj lahko naredijo za zmanjšanje podnebnih sprememb (ločujejo odpadke ...).

Potek delavnice:

1. Za uvod uporabite foto-govorico ali učencem predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si oglejte film Josepha Mitwaja« ali preberete ali učenci zaigrajo eno izmed zgodb »Potovanje štrka Simona, da se učenci seznanijo s problematiko
2. Namenite kratek čas za pogovor in vprašanja. Z učenci se na kratko pogovorite o problematiki podnebnih sprememb (vzroki, posledice, kaj lahko storimo za bolj čisto okolje).
3. Učence nato razdelite v skupine (2–6 učencev) in jim razdelite šelehamerje.
4. Učenci izdelujejo plakate z naslovom »Živi preprosto in solidarno«. Učenci pišejo, rišejo, lepijo slike na plakate ... na podlagi pogovora z učiteljem ter vsebine, ki ste jo spoznali iz gradiv, o vzrokih in posledicah sprememb podnebja. Poudarek naj bo na revnih državah, še posebej, kako te spremembe podnebja vplivajo (bodo vplivali) na življenja njihovih vrstnikov v Afriki; lahko dodajo, kakšen je (bo) vpliv na življenja prebivalcev v Sloveniji in kaj mi lahko storimo, da bo življenje na našem planetu lepše. Predlog za delo po skupinah: vsaka skupina lahko izdelata plakat, ki govori o celotni problematiki podnebnih sprememb (o vzrokih, posledicah in o tem, kaj bi bilo potrebno storiti za zmanjšanje in blaženje teh posledic) ali pa posamezna skupina dela po eno izmed tem, ki so povezane s spreminjanjem podnebja.
5. Učitelj končne izdelke učencev razstavi v šoli, da jih bodo lahko vsi videli. Zelo dobro bi bilo, da bi bili ti plakati razstavljeni tudi takrat, ko bodo starši prišli na roditeljski sestanek.

7. Interaktivna delavnica: ABC KVIZ (1., 2. in 3. triada)

Cilj te delavnice je, da se učenci zavedo, kaj so, kaj jih povzroča in kakšen je obseg posledic podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenja ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Razumeli bodo, da podnebne spremembe vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in poglabljajo revščino.

Oblika dela: skupinska

Metode dela: prikazovanje, razgovor

Učna sredstva in pripomočki: A4 list 3x z napisanimi črkami A, B, C, Interaktivni kviz »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« je dostopen na <http://atelje.info/karitas-podnebna-pravicnost/>, Fižolčki/gumbi/bomboni, foto-govorica, PPT »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji.

Čas trajanja: 45 min

Potek delavnice:

1. Za uvod uporabite foto-govorico ali učencem predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si z učenci oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji.
2. Na tla položite 3 liste (najmanj velikosti A4) z napisanimi črkami A, B, C.
3. Mentor, ki je vodja kviza, prebere vprašanje in ponudi 3 različne odgovore, od katerih je le en pravilen. Kviz je lahko predvajan na platnu, da učenci lahko vidijo vprašanje in možne odgovore.
4. Vsak udeleženec kviza gre k črki A ali B ali C, za katero meni, da predstavlja pravilen odgovor.
5. Skupina z istim odgovorom svoj trditev tudi utemelji.

6. Mentor prebere pravilen odgovor in tisti, ki so izbrali pravilen odgovor, dobijo za nagrado npr.: bombon/fižolček/ gumb ...
7. Zmagovalec je tisti, ki zbere največ bombonov/fižolčkov/gumbov...

8. Ustvarjalno-interaktivna delavnica: RAZSTAVA SLIK, IZDELKOV, PISEM, PESMI (1., 2., 3. triada)

Cilj: učenci se zavedo, kaj so, kaj jih povzroča in kakšne so posledice podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenje ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Učenci bodo razumeli, da so posledice podnebnih sprememb pojavi, ki vplivajo na širšo družbeno strukturo, še posebno v državah v razvoju

Oblika dela: skupinska, individualna

Metode dela: ustvarjanje literarnih, likovnih izdelkov, igra vlog, nastopanje, otvoritev razstave

Učna sredstva in pripomočki: plakati, literarni izdelki, likovni izdelki

Čas trajanja: 45 min

Potek delavnice:

1. Za uvod za seznanitev s problematiko podnebnih sprememb uporabite foto-govorico ali učencem predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si z učenci oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji.
2. Učenci ustvarjajo plakate, literarne, likovne izdelke na temo podnebnih sprememb in njihovega vpliva na življenje ljudi v državah v razvoju.
3. Učenci izberejo izdelke, ki so jih izdelali v delavnicah »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«, ki najbolje predstavljajo problematiko podnebnih sprememb v povezavi z revščino v Afriki.
4. Z vodstvom šole se dogovorijo, da izdelke razstavijo nekje na šoli, lahko pa tudi v lokalni knjižnici, banki, pošti in na ogled povabijo tudi ostale učence in učitelje šole ter starše ...
5. Ob odprtju razstave lahko pripravijo tudi kratek otvoritveni dogodek, kjer lahko preberejo pisma in pesmi učencev, zaigrajo igro »Popotovanje štrka Simona«, dodajo kakšno svojo glasbeno točko ... na otvoritev povabijo tudi ostale učence in učitelje šole ter starše, lokalne medije ...
6. Učitelje prosimo, da izberejo eno sliko in/ali en literarni izdelek, ki najbolje predstavlja problematiko podnebnih sprememb v povezavi z revščino v Afriki. Izbrano sliko in/ali en literarni izdelek pošljite na Slovensko Karitas, Kristanova 1, 1000 Ljubljana, kjer bomo zbirali izbrane izdelke posameznih šol. Vaše poslane izdelke bomo v septembru 2012 razstavili v Državnem zboru RS, poleg izobraževalne foto razstave »Živi preprosto in solidarno – v smeri podnebne pravičnosti«, ki sedaj potuje po slovenskih mestih.

9. Pogovorno-ustvarjalna delavnica: VRNITEV IZ AFRIKE (2. in 3. triada)

Cilj: učenci se zavejo, kaj so podnebne spremembe, kaj jih povzroča in kakšen je obseg posledic podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenje ljudi v revnejših deželah, še posebno v Afriki. Razumeli bodo, da podnebne spremembe vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in močno poglobljajo revščino.

Oblika dela: skupinska, frontalna

Metode dela: razgovor, razlaga, diskusija, ustvarjanje plakata, delo z zgodbo/igra vlog

Projekt je sofinanciran s strani Evropske komisije in Ministrstva za zunanje zadeve RS. Nosilka projekta je Slovenska Karitas. Projekt poteka v sodelovanju s Caritas Slovaško.

Učna sredstva in pripomočki: list papirja, knjiga »Popotovanje štrka Simona«

Čas: 30 min – 45 min

Potek delavnice:

1. Zgodbo z naslovom »Vrnitev iz Afrike« učenci lahko najprej zaigrajo ali samo preberejo.
2. Skupino učencev razdelimo na dve manjši skupini. Vsaka skupina dobi list ali plakat. Simon je šel po svetu, da bi raziskoval in pomagal reševati svet. Kaj bi morali po vašem mnenju spremeniti na tem svetu in kaj v svojem domačem okolju v povezavi s podnebnimi spremembami ali onesnaževanjem okolja? Zapišite!
3. Člani vsake skupine skupaj izberejo eno stvar, ki jo je po njihovem treba najprej začeti reševati in poiščejo rešitve.
4. Svoje ugotovitve vsaka skupina predstavi celotnemu razredu.
5. Mentor učence spodbudi k pogovoru z vprašanji:
 - Kaj menijo, ali se splača delati dobro ali ne, v svetu, v domačem okolju ali je vseeno, če ga samo »žuram« in se zabavam, delam kar hočem, drugi me ne zanimajo?
 - Kaj jaz kot učenec lahko naredim, da spreminjam svet, okolje okrog sebe? – Mentor naj učence spodbudi, da najdejo konkretne stvari, ki jih lahko naredijo v vsakdanjem življenju! Vsak si lahko zapiše eno stvar na listek. Tako bomo vedeli tudi za njihova pričakovanja in želje.
 - Lahko pomagam spreminjati svet ali ne?
 - Ali s svojimi dejanji tukaj lahko pomagam Afriki??

10. Pogovorno-ustvarjalna delavnica: GRADNJA AVTOCESTE IN PROBLEM ŽABIC (2. in 3. triada)

Cilj: učenci se zavedo, kako mi s svojim načinom življenja spreminjamo naravni ekosistem in izgubo biotske raznovrstnosti (ogroženih bo veliko živalskih in rastlinskih vrst). Učencem povejte, da ima biotska pestrost zelo pomembno vlogo pri ohranjanju človeškega življenja na Zemlji (zagotavljanje hrane, zdravil, gradbeni material ...), še posebno za ljudi v Afriki, za katere je poljedelstvo ena izmed glavnih virov preživetja.

Poudarimo vrednoto skrb za okolje.

Oblika dela: individualna, skupinska

Čas: 30 min – 45 min

Učna sredstva in pripomočki: list ali plakat z narisanim človekom okoli katerega so puščice, ki kažejo nanj

Metode dela: razlaga, razgovor, ustvarjanje plakata, delo z zgodbo/igra vlog

Potek delavnice:

1. Ob začetku delavnice si učenci lahko preberejo zgodbo z naslovom »Gradnja avtoceste in problem žabic«
2. Vsak učenec dobi list ali plakat z narisanim človekom okoli katerega so puščice, ki kažejo nanj. Človeka s puščicami lahko predhodno nariše mentor, lahko jih narišejo učenci sam. Na levo stran lista naj na puščice vsakdo napiše nekaj stvari, ki vplivajo nanj in kako (npr. facebook/me vabi na dogodke, mediji/zaradi njih razmišljam o svetu, vreme/če je sončno se lažje učim in sem bolj vesel, podnebje, temperatura ...). Na desno stran lista pa kdo vpliva naj in kako (npr. prijatelji/zaradi njihovega vpliva poslušam reggae glasbo, starši, učitelj ...) (individualno delo).
3. Mentor izberete najbolj pogumne učence ☺ oz. učence, ki želijo predstavijo svojega človeka oz. sebe s stvarmi in ljudmi, ki vplivajo nanj. Vsak predstavi tisto kar želi. Pri tem pa

spodbudimo tudi ostale, da povedo en ali dva primera. Kako lahko okolje vpliva name – pozitivno/negativno?

4. Mentor med predstavitvijo učencem lahko postavi vprašanja:
 - Kako se odločam?
 - Se podrejam skupini, ali mislim z lastno glavo?
 - Si upam povedati, kaj mislim?
 - Si upam storiti drugače?
 - Kako se vedem v svoji skupini prijateljev, doma, v šoli ...?
5. Nato naj učenci poiščejo načine, kako se pogovoriti s svojimi prijatelji/skupino, ko mislijo drugače kot skupina, da me bodo poslušali in me vseeno spoštovali, tudi če imam drugačno mnenje. Lahko zapišete nekaj primerov.
6. Mogoče še en konkreten primer v povezavi z okoljem. Če grem v trgovino peš, namesto z avto lahko veliko prispevam k reševanju podnebnih sprememb in s tem k ohranjanju biotske pestrosti. Sošolec ni mojega mnenja. Ali znam zagovarjati svoje stališče, ali spoštujem tudi sošolca, ki ima drugačno mnenje
7. Ali naša dejanja tukaj lahko vplivajo na življenja ljudi v Afriki, na njihov kmetijski pridelek, na njihovo izobrazbo, revščino, selitve, njihovo zdravje, na dostop do pitne vode, na biotsko raznovrstnost v Afriki. Kako to zagovarjam ali spoštujem mnenje drugače mislečega?
8. Mentor lahko učencem razloži, da tako kot ljudje različno vplivajo na nas in naše živčevje, tako tudi naša dejanja (način kako živimo, potrošništvo ...) lahko vplivajo na naravno okolje po celem svetu in tako tudi na življenja ljudi na drugem delu sveta!

11. Interaktivna delavnica: IGRA VLOG – ŽIVLJENJSKE POTI (2. in 3. triada)

Cilj: učenci bodo spoznali, kako različne so lahko življenjske okoliščine posameznikov. Preko te delavnice želimo pri učencih spodbuditi tudi čut za solidarnost do ljudi, ki so drugačni, še posebno do tistih, ki trpijo za posledicami podnebnih sprememb v revnejših deželah.

Oblike dela: frontalna, individualna

Metode dela: prikazovanje, razlaga, razgovor, igra vlog

Učna sredstva in pripomočki: PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«, seznam oseb, list z vprašanji.

Čas trajanja: 45 min ali več

Potek delavnice:

1. Učencem predstavite vsebino PowerPoint predstavitve »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si ogledajo film »Natwange – Veselimo se«. Predstavitev smo pripravili tako, da učitelj lahko sam posreduje vsebino.
2. Učenci naj se razporedijo na eno stran prostora, drug poleg drugega. Prostor naj omogoča prosto gibanje (predlagamo, da pred začetkom ure pomaknete mize in klopi k zidu). Vsak udeleženec prejme enega od listov z opisom osebe, ki jo bo odigral. Več učencev lahko igra isto vlogo.
Opise oseb imate na str. 11. Prosimo vas, da jih prej fotokopirate in razrežete. Učencem razložite, kako bo ta aktivnost potekala in poudarite, da namen te aktivnosti ni s koraki prehiteti vseh ostalih
3. Učenci se poskušajo vživeti v svojo vlogo in odgovarjati na vprašanja (na strani 11 in 12), kot bi odgovorila njihova oseba. Vprašanja postavlja učitelj in učencem razloži, da je na vsako od vprašanj možno odgovoriti z 'da' ali 'ne'. Samo če odgovorijo z 'da', naredijo en korak naprej.

- Po zadnjem vprašanju naj učenci ostanejo na svojem mestu. Vsak od njih naj nato predstavi osebo, ki jo je odigral in opiše svoja občutja, upanja in strahove ob vživetju v tako vlogo, lahko pa tudi občutja ob odgovorih.
- Nato naj učenci osredotočijo pozornost na okoliščine v kakršnih ljudje živijo, čeprav velikokrat zanje niso krivi sami. Z učenci se pogovorite o tem ali si lahko zamislijo življenja teh ljudi in ne le teh nekaj korakov.
- Na koncu izvedbe te delavnice prosite učence, da svoja razmišljanja in vse občutke, ki so jih doživljali ob vživljanju (»igranju vlog«) v življenjske zgodbe posameznikov (in o katerih ste se že pogovorili) tudi zapišejo. Prosimo vas, da nam posredujete ta razmišljanja učencev.

OSEBE:

Osemletna deklica z dvema mlajšima bratoma, ki mora skrbeti za svojo družino. Vsak dan porabiš 4 ure za prinašanje pitne vode. Že nekaj let v »najbližjem« vodnjaku nekajkrat letno presahne voda, tako, da moraš hoditi po vodo še dlje. Sušna obdobja so vsako leto daljša.

Devetletna deklica iz okolice Prekmurja. Tvoja družina se preživlja s kmetijstvom. Toča vam je uničila skoraj ves pridelek.

Dvanajstletni deček iz Kenije. Tvoja družina se preživlja z gojenjem koz. Tvoja naloga je, da skrbiš zanje, da imajo dovolj hrane. Lani so vam zaradi suše skoraj vse poginile.

Osemnajstletni deček iz Madagaskarja, katerega družina se preživlja s kmetijstvom. Tvoja vas in še veliko sosednjih je zaradi močnega deževja pod vodo. Za več tednov ste morali zapustiti svoj dom. Voda je odnesla vašo hišo, pridelke in rodovitno prst.

Trinajstletna deklica, edinka, hči premožnih staršev iz okolice Ljubljane. V septembrskih poplavah je bila vaša hiša do prvega nadstropja več dni zalita z vodo.

Ostarela babica, s simbolično pokojnino iz okolice Kostanjevice na Krki. V poplavah je tvoja hiša več dni pod vodo (le streha je gledala izpod vode). Ostalo ti je le kar si imela na sebi.

Enoletni dehidriran in podhranjen deček iz Ruande, kjer je letošnja suša je uničila skoraj celotni pridelek.

Triletna deklica iz Zimbabveja, ki je zbolela za najhujšo obliko malarije.

Petletni deček iz Nigerije, hudo dehidriran zaradi hude oblike diareje. V tem predelu Nigerije je hudo pomanjkanje vode. Zaradi poplav so postali številni vodnjaki s pitno vodo neuporabni.

Dvajsetletni mladenič, bogat, sin veleposlanika.

Petintridesetletna ženska, mati štirih otrok, katere mož je umrl za AIDS-om. Zaradi suše si s svojimi otroci morala zapustiti svojo vas in se nastanila v begunskem kampu v DR Kongo.

VPRAŠANJA:

- Ali imaš vsak dan na voljo dovolj vode za pitje?
- Ali imaš vsak dan na voljo dovolj hrane?
- Ali imaš vsak dan na voljo dovolj vode za umivanje?
- Ali imaš možnost živeti v svojem domu, ki je na varnem in suhem?
- Si lahko kupiš novo obutev neke znamke nekajkrat na leto?

6. Si ti ali tvoja družina lahko privoščite poletne počitnice?
7. Imaš doma internetno povezavo?
8. Si imel/a možnost, da si obiskoval/a v osnovno šolo?
9. Si imel/a možnost, da si obiskoval/a v srednjo šolo?
10. Si (sam ali ti kdo drug) lahko zagotoviš preživetje?
11. Si lahko privoščiš osnovne življenjske potrebščine?
12. Hodiš v kino?
13. Greš s prijatelji lahko nekam na sok ali kavo?
14. Ali starši skrbijo zate?
15. Imaš možnost početi tisto, kar rad počneš, se ukvarjati s hobiji ...?
16. Dobivaš žepnino/slужиš denar?
17. Boš lahko brez težav našel službo?
18. Imaš svoje stanovanje/hišo?
19. Lahko potuješ kar tako, ker to rad počneš?
20. Imaš kogarkoli, ki bi poskrbel zate?
21. Skrbiš le za svoje preživetje, ali še za koga drugega?

12. Literarna delavnica: PISANJE ESEJA ALI PESMI ALI PISMA POLITIKOM (2. in 3. triada)

Cilj: učenci se zavejo problematike podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenje ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Razumeli bodo da posledice podnebnih sprememb vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in močno poglobljajo revščino.

Oblike dela: individualna

Metode dela: razlaga, razgovora, ustvarjanja pisnih izdelkov, nevihta možganov

Učna sredstva in pripomočki: foto-govorica, PowerPoint predstavitev, Zgodba Popotovanje štrka Simona, film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali film »Natwange – Veselimo se«.

Predlagamo, da dan pred izvedbo delavnice učencem naročite, da poiščejo na spletnih straneh čim več podatkov in dejstev o globalni razsežnosti, vzrokih in posledicah podnebnih sprememb.

Potek delavnice:

1. Za uvod z učenci naredite kratko '**nevihta možganov**' o podnebnih spremembah. Vprašajte jih, na kaj pomislijo ob besedah podnebne spremembe. Razmišljanja učencev zapišite na tablo.
2. Uporabite **foto govorico** ali učencem predstavite vsebino **PowerPointa** »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«, da bodo bolje razumeli to problematiko. Lahko si preberejo ali zaigrajo katero izmed zgodb iz knjige »Potovanje štrka Simona« ali pa si ogledajo film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali film »Natwange – Veselimo se«.
3. Z učenci se nato pogovorite o problematiki podnebnih sprememb. Lahko pa po končani predstavitvi z učenci ponovno naredite kratko '**nevihta možganov**' o vsem, kar jim sedaj pride na misel ob besedah podnebne spremembe in zapišite te misli na tablo. Primerjajte jih s tistimi, ki ste jih zapisali ob 'nevihti možganov' na začetku ure.
4. Učenci nato napišejo **esej, zgodbo ali pesem** na temo »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali »Podnebne spremembe spreminjajo Afriko« (pišejo svojo zgodbo, v kateri se vživijo v vlogo Afričana, ki je prizadet zaradi posledic podnebnih sprememb ali pišejo na splošno kako podnebne spremembe vplivajo/ bodo vplivale na življenje v Afriki).

5. Lahko pa napišejo tudi **odprto pismo** namenjeno slovenskim politikom (konkretno ministru za zunanje zadeve, ministru za okolje in prostor ali pa predsedniku države ali vlade RS), da bi več naredili za reševanje problematike podnebnih sprememb. Naši politiki imajo možnost in moč, da vplivajo na zmanjševanje vzrokov, ki povzročajo podnebne spremembe ter na povečanje deleža razvojne pomoči RS za preprečevanje revščine v Afriki. S tem posledično pomagajo tudi pri reševanju tamkajšnje problematike, ki je povezana z vplivom podnebnih sprememb. V ta pisma naj učenci vključijo svoje ideje, zgodbe ... kaj bi morali po njihovem mnenju naši politiki narediti za rešitev tega problema. Pisma učencev, ki bodo nastala v okviru te delavnice, bodo tudi predstavljena slovenskim politikom in s tem bodo vaši učenci naredili konkretno solidarnostno gesto za pomoč otrokom in tudi odraslim, ki trpijo zaradi posledic podnebnih sprememb.

Druga konkretna možnost je, da učenci napišejo **pismo, ki ga naslovijo na posamezna podjetja**, ki predstavljajo velike onesnaževalce in vire izpustov toplogrednih plinov. To **pismo** lahko skupaj napišete tudi **v angleščini pri uri angleškega jezika**.

13. Interaktivna delavnica: ABC METODA (2. in 3. triada)

Cilj: učenci se zavedo, kaj so, kaj jih povzroča in kakšen je obseg posledic podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenje ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Skozi delavnico bodo srečali in morali razmisliti o pojmih oziroma besednih zvezah povezanih s podnebnimi spremembami.

Oblika dela: individualna, skupinska

Metode dela: razgovor, metoda iger

Učna sredstva in pripomočki: listi s črkami (ABC; ČDE; FGH ...), foto-govorica ali PPT »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali film Josepha Mitwaja« ali ena izmed zgodb »Potovanje štrka Simona.

Čas trajanja: 15 min

Potek delavnice:

1. Na tla položimo liste na katerih so napisane črke abecede (ABC; ČDE; FGH ...).
2. Nato mentor učencem postavi vprašanja in učenci postavijo svoje noge na ustrezne črke:
3. Postavite svojo desno nogo na črko, ki je začetnica vašega imena (če se še ne poznajo med seboj ali za ogrevanje, da spoznajo metodo ali npr. če se že poznajo .., nogo na črko, s katero se začne beseda, ki označuje vaše trenutno počutje).
4. Postavite svojo levo nogo na črko, ki je začetnica imena kraja, kjer stanujete če se še ne poznajo med seboj).
5. Postavite svojo desno nogo na črko, ki vam pride na misel, ob pojmu podnebne spremembe (max 2 besedi).
6. Postavite svojo levo nogo na črko, ki vam pride na misel, ob besedi revščina.
7. Postavite svojo desno nogo na črko, ki vam pride na misel, ob besedni zvezi posredne posledice podnebnih sprememb. (konflikti, begunci, pomanjkanje vodnih virov, pomanjkanje pitne vode, zmanjšanje biotske raznovrstnosti, neenakost med spoloma, širjenje bolezni, pomanjkanje hrane ...)
8. Učenci nato lahko delavnico nadgradijo z eno izmed kartic foto-govorice ali si ogledajo PPT ali film Josepha Mitwaja ali preberejo/zaigrajo eno izmed zgodb »Potovanje štrka Simona.

14. Interaktivna delavnica: METODA DEBLO - KORENINE (2. in 3. triada)

Cilj učenci se zavedajo problematike podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenje ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Razumeli bodo, da posledice podnebnih sprememb vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in močno poglobljajo revščino.

Oblika dela: skupinska, frontalna

Metode dela: delo v skupini, razgovor

Učna sredstva in pripomočki: A3 listi, foto-govorica ali PPT »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali DVD s filmom Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali »Natvange – Veselimo se«, knjiga z zgodbami »Potovanje štrka Simona«.

Čas trajanja: 45 min ali več

Potek delavnice:

1. Učenci se razdelijo v skupine. Vsaka skupina izbere svoje deblo, ki bo zbiralo informacije in jih bo zapisoval. Deblo ostane na svojem mestu in piše odgovore. Ostali člani skupine so koreninice, ki zbirajo informacije o določenem problemu/vprašanju in jih poročajo deblu.
2. Vsi si zapišejo vprašanja, debela vprašanja zapišejo na plakat:
 - Kaj so podnebne spremembe?
 - Kako onesnažujemo naš planet?
 - Kakšne posledice imajo podnebne spremembe na življenja ljudi po svetu?
 - Kaj lahko storimo za bolj čisto okolje
3. Korenine se gibljejo (do članov drugih skupin) in pri različnih udeležencih posameznih skupin iščejo odgovore na vprašanja, ki jih imajo zapisana na plakatu. Bolj kot bodo koreninice aktivne, uspešnejša bo skupina. Vprašanja se lahko ponavljajo. Na koncu vedno pridejo k deblu, ki zapiše odgovore. Koreninice lahko sprašujejo tudi vse člane druge skupine. Vprašanje lahko postavijo tudi deblu.
4. Mentor med iskanjem odgovorov učence le opazuje, jim pusti lastno mnenje – kritično razmišljanje...
5. Ko mentor določi konec iskanja odgovorov. Vsaka skupina odgovori na vsa vprašanja in predstavi ostalim skupinam odgovore, ki so jih našli. Mentor pri tem spodbuja, spoštuje in pohvali vsako mnenje (v splošnem ni napačnih mnenj – z izjemo nekaj skrajnosti) ter zagotavlja, da učenci poslušajo stališča in argumente drugih.
6. Za uvod si z učenci oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali uporabite foto govorico ali jim predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«.

15. Interaktivna delavnica: MISELNO POTOVANJE (2. in 3. triada)

Cilj delavnice je, da bodo učenci razmišljali in razumeli, kako pridejo različni izdelki do nas, kako dolgo pot so morale posamezne snovi prepotovati, koliko energije je bilo porabljenega za prevoz in kakšne posledice imajo pridelave in proizvodnje posameznih izdelkov na okolje. Učence lahko

spodbudimo k razmišljanju, kako s svojimi vsakdanjimi dejanji vplivajo na naš planet in kakšna je pri tem naša soodvisnost z ljudmi na drugem koncu sveta.

Oblika dela: individualna, frontalna

Metode dela: metoda iger in simulacije

Učna sredstva in pripomočki: list papirja, foto-govorica ali PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali DVD s filmom Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali »Natvange – Veselimo se«, knjiga z zgodbami »Potovanje štrka Simona«.

Čas trajanja: 30 min ali več

Potek delavnice:

1. Učenci lahko preberejo ali zaigrajo zgodbo »Problem onesnaženosti s CO₂« ali izberete eno izmed kartic foto govornice, lahko jim predstavite PPT.
2. Mentor učence vodi skozi delavnico. Učenci naj zaprejo oči in se osredotočijo na zadnje dni ter pomislijo na to kako so zjutraj vstali, prihajali v šolo, kaj so zajtrkovali ... Pomislite na stvari, ki ste jih videli med potovanjem. Pomislite kje ste spali, o hrani, ki ste jo pojedli, o oblekah, ki ste jih nosili, o komunikacijah, ki ste jih imeli, in o porabi različnih tipov energije, ki ste jo porabili ob teh različnih dejanjih. Nato pomislite, kaj ste jedli za kosilo, večerjo ... od kod so izdelki in hrana, koliko energije je bilo porabljenih ob proizvodnji hrane, koliko pri transportu do trgovine in naše hiše.
3. Nato naj učenci za trenutek odprejo oči.
4. Mentor učence ponovno spodbudi, da zaprejo oči in se poistovetijo z svojim sovrstnikom v Afriki.

Prebere jim naslednje besedilo: Mlad Afričan zgodaj zjutraj vstane (ob 4h, 5h), se obleče v vsakdanje oblačila ter odide več kilometrov peš s kantico po vodo, kjer pri vodnjaku natoči pitno vodo za svojo družino. Hitro odhiti domov, če mu uspe odide še malo v šolo. Hrana, ki jo uživa je predvsem riž, banane, fižol, koruza, sladki krompir, maniok ... vendar se nikoli do sitega ne naje. Pogosto je le enkrat na dan (kosilo), za zajtrk ima čaj, za večerjo kozarec vode. Vode je malo za pitje, kaj šele za umivanje. Vsak dobi prazen list na katerega zapiše, kje je bila največja razlika njegovega življenja v Sloveniji in življenja sovrstnika v Afriki.

5. Na spletu lahko s pomočjo spletnega računalna izračunate koliko CO₂ porabite s svojim prihodom v šolo.
6. Vsak izmed učencev lahko našteje in na list dopiše, kar največ različnih stvari, ki jih posamezni izdelek vsebuje (hrana, obleka ...) Preučite tudi njihovo embalažo in od kod so sestavine prišle. Koliko CO₂ se je sprostil pri transportu izdelka do trgovine in do nas?
7. Pri učencih ugotovite ali so se pri nakupu živih izdelkov že slučajno kdaj spraševali: Kako dolgo pot so morali polizdelki, izdelki prepotovati, koliko je bilo porabljenih energije za prevoz? V kolikšni meri je bila potrebna predelava in tako vsa potrebna poraba energije?
8. Končna slika potovanja bi imela vse prej kot jasno podobo – a prav ta zmeda prikazuje številne procese in enormno porabo energije na poti posameznega izdelka.
9. Delavnico lahko tudi nadgradite, in sicer z razmislekom:
 - Ali lahko izdelek in/ali njegovo embalažo ponovno uporabimo ali recikliramo?
 - Je naš izdelek, embalaža, ko ga zavržemo sploh razgradljiv in s tem okolju prijazen?
 - Je mogoče kupiti izdelek z manjšo porabo energije, izpustov ... (pridelaj sam, kupuj slovensko, na tržnici, pri kmetu ...)?

16. Interaktivna delavnica: SPREHAJAJOČA/GIBAJOČA RAZPRAVA (walking/moving debate) (3. triada)

Cilj: Učenci preko zanimive učne metode razpravljajo/kritično razmišljajo o podnebnih spremembah oziroma globalnih temah. Učenci pojasnjujejo/izražajo svoja mnenja, stališča z navajanjem argumentov, protiargumentov. Osvetljevanje problemov iz različnih vidikov. Učenci bodo razumeli, da so posledice podnebnih sprememb pojav, ki vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo tako na šolstvo, zdravstvo, zaposlovanje, gospodarstvo in da poglobljajo revščino.

Oblika dela: frontalna, individualna

Metode dela: razpravljalni pogovor z gibanjem

Učna sredstva in pripomočki: 5 x A4 list z napisanimi mnenji (Se popolnoma strinjam; Se delno strinjam; Neodločen sem; Ne strinjam se; Absolutno se ne strinjam), Izjave za debato

Čas trajanja: 20 min

Potek delavnice:

1. Za uvod uporabite foto-govorico ali učencem predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si oglejte film Josepha Mitwaja« ali preberete ali učenci zaigrajo eno izmed zgodb »Potovanje štrka Simona, da se učenci seznanijo s problematiko.
2. Na različne dele učilnice mentor nalepite liste z izjavami (Se popolnoma strinjam, Se delno strinjam, Neodločen sem (na sredini), Ne strinjam se, Se absolutno ne strinjam).
3. Mentor nato prebere prvo trditev.
4. Vsak učenec se postavi k enem mnenju. Mentor poda žogico prvemu učencu in pove svoje mnenje, zakaj se je postavil k tej izjavi. Žogico si podajajo toliko časa, dokler vsak ne pove svojega mnenja. Vsakdo se, medtem ko poslušja mnenje drugih, lahko premakne k drugi izjavi kot je bil na začetku, če ga nekdo s svojimi argumenti prepriča v nasprotno.
5. V eni gibajoči razpravi običajno razpravljamo o treh oz. štirih različnih trditvah. Bolj so izjave/trditve kontroverzne, zanimiveje je.
6. Udeležencem je pomembno poudariti, da je to le izražanje njihovega mnenja. In da ima vsak svoje mnenje in vsako mnenje je pravilno.

Nekaj trditvev za razpravo:

Michael Jackson je najboljši pevec na svetu.

Problematika lakote je bolj pomembna kot problematika podnebnih sprememb.

Za preprečitev globalnega segrevanja je že prepozno.

Vsak od nas lahko nekaj prispeva k zmanjšanju globalnih podnebnih sprememb in revščine.

Naša dejanja vplivajo na življenja ljudi v državah v razvoju.

Govoriti o podnebnih spremembah v Afriki v naših razredih ni pomembno.

17. Interaktivna delavnica: ČASOVNI TRAK (3. triada)

Cilj: Učenci preko razporejanja različnih zgodovinskih dogodkov spoznavajo globalne teme in dogodke povezane s podnebnimi spremembami.

Oblika dela: frontalna, skupinska

Metode dela: dela z besedilom, razvrščanja dogodkov

Učna sredstva in pripomočki: Delovni list z dogodki (ki jih učitelj razreže po posameznih dogodkih), Delovni list časovni trak, foto-govorica ali PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali DVD s filmom Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali »Natvange – Veselimo se«, knjiga z zgodbami »Potovanje štrka Simona«.

Čas trajanja: 20 min

Priprava na delo:

Učitelj po potrebi (glede na število skupin) kopira Delovni list časovni trak ter Delovni list dogodki. Učitelj izreže posamezne dogodke.

Potek delavnice:

Za uvod za seznanitev s problematiko podnebnih sprememb uporabite foto-govorico ali jim predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si učenci oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji.

1. Vsaka skupina dobi vse listke z dogodki (npr. pomešane v kuverti) in časovni trak ter razporedi dogodke na časovni trak (od 1990 – 2015 (glede na letnice v katerih menijo da se je posamezni dogodek zgodil).
2. Za razporeditev dogodkov imajo 5 – 10 min časa.
3. Ko končajo učitelj prebere letnico. Vsaka skupina posebej pove za kateri dogodek oni menijo, da se je zgodil v tem letu. Učitelj pove rešitev.

Vprašanja za razgovor:

Pri razvrstitvi katerih dogodkih ste imeli najmanj težav?

Časovno niso tako oddaljeni.

Se veliko poročalo v medijih.

So se mi zdeli pomembni, sem si jih zapomnil

Pri razvrstitvi katerih dogodkih ste imeli največ težav?

DELOVNI LISTI DOGODKI (razrežite)

Ameriška komisija za telekomunikacije (FCC) odobri trženje prvega mobilnega telefona, proizvajalca Motorole, s čemer se prične doba mobilne tehnologije v telekomunikacijah.

.....
 Zimske olimpijske igre v Sarajevu.

.....
 26. april - jedrska nesreča v Černobilu (Ukrajina) zahteva 31 neposrednih žrtev, več tisoč ljudi pa je kasneje izpostavljenih prevelikemu radioaktivnemu sevanju.

.....
 Na Evrosongu v Švici je zmagala Jugoslavija s pesmijo "Rock Me" skupine Riva.

.....
 1. novembra so bila, zaradi dolgotrajnega deževja, divjanja hudournikov, zemeljskih plazov, prizadeta obsežna območja ob Savinji, Kamniški Bistrici in Sori ter pritokih. Poplavljen je bilo mesto Celje. Poplave so terjale 2 žrtvi.

.....
 Kjotski protokol. Sprejetje in začetek mednarodnih pogajanj o pravilih izvajanja Kjotskega protokola.

.....
 Človeštvo preseže šest milijard.

.....
 Tega leta so bile tudi poplave v Mozambiku. Narasle vode so poplavile 1.400 km² kmetijskih površin in zahtevale okrog 800 žrtev.

.....
 Vročinski val v Evropi. Zaradi vročine je umrlo okrog 37.500 ljudi, predvsem v Franciji. V tem letu je bil največji primanjkljaj vode v zadnjih petdesetih letih povsod v Sloveniji.

.....
 Orkan Katrina je opustošil del obale Mehiškega zaliva v ZDA, predvsem mesto New Orleans. Naredil je največ denarne škode od vseh naravnih nesreč v zgodovini ZDA (približno 84 milijard dolarjev). V nesreči je umrlo čez 1800 ljudi. V zadnjih 35 letih so se viharji moči orkana Katrina podvojili. Vremenoslovci trdijo, da je za to kriv dvig temperature morja na površini.

.....
 Slovenska Karitas je pomagala prizadetim zaradi konflikta v Darfurju (spori med plemeni zaradi pomanjkanja vode in obdelovalne zemlje).

.....
 18. septembra so bila, zaradi močnih nalivov in divjanja hudournikov poplavljen območja v Bohinju, Kropi, ob Selški Sori ter Savinji s pritoki. Poplavljeni so bili Železniki, Kropa in naselja v Spodnji Savinjski dolini. Poplave so terjale 6 žrtev.

.....
Globalno najtoplejše leto od leta 1850, kar opravljajo meritve (skupaj z letom 2005 in 1998), kar potrjuje dolgoročni trend globalnega segrevanja ozračja (WMO). Združeni narodi (FAO in WFP) so v tem letu v svojem poročilu ocenili, da 22 državam grozi **dolgotrajna prehranska kriza**, ki ji botrujejo naravne katastrofe, spopadi in šibke državne institucije. Veliko je bilo ekstremnih vremenskih pojavov, kot so katastrofalne suše predvsem v posameznih afriških državah, poletni vročinski val v Rusiji in katastrofalne monsunske poplave v Pakistanu, poplavljeni so bili tudi južni deli Ljubljane ter mesta ob Ljubljanici, Krki, Savinji, Sori, Dragonji, Kolpi.

.....
 Doseženi razvojni cilji tisočletja

DELOVNI LISTI ČASOVNI TRAK (razrežite)

— **1980**

— 1981

— 1982

— **1983**

— **1984**

— 1985

— **1986**

— 1987

— 1988

— **1989**

— **1990**

— 1991

— 1992

— 1993

— 1994

— 1995

— 1996

— **1997**

— 1998

— **1999**

— **2000**

— 2001

— 2002

— **2003**

— 2004

— **2005**

— **2006**

— **2007**

— 2008

— 2009

— **2010**

— 2011

— ...

— **2015**

DELOVNI LIST REŠITVE

1983

Ameriška komisija za telekomunikacije (FCC) odobri trženje prvega mobilnega telefona, proizvajalca Motorole, s čemer se prične doba mobilne tehnologije v telekomunikacijah.

1984

Zimske olimpijske igre v Sarajevu.

1986

26. april - jedrska nesreča v Černobilu (Ukrajina) zahteva 31 neposrednih žrtev, več tisoč ljudi pa je kasneje izpostavljenih prevelikemu radioaktivnemu sevanju.

1989

Na Evrosongu v Švici je zmagala Jugoslavija s pesmijo "Rock Me" skupine Riva.

1990

1. novembra so bila, zaradi dolgotrajnega deževja, divjanja hudournikov, zemeljskih plazov, prizadeta obsežna območja ob Savinji, Kamniški Bistrici in Sori ter pritokih. Poplavljeni so bili mesta Celje. Poplave so terjale 2 žrtvi.

1997

Kjotski protokol. Sprejetje in začetek mednarodnih pogajanj o pravilih izvajanja Kjotskega protokola.

1999

Človeštvo preseže šest milijard.

2000

Tega leta so bile tudi poplave v Mozambiku. Narasle vode so poplavlile 1.400 km² kmetijskih površin in zahtevale okrog 800 žrtev.

2003

Vročinski val v Evropi. Zaradi vročine je umrlo okrog 37.500 ljudi, predvsem v Franciji. V tem letu je bil največji primanjkljaj vode v zadnjih petdesetih letih povsod v Sloveniji.

2005

Orkan Katrina je opustošil del obale Mehškega zaliva v ZDA, predvsem mesto New Orleans. Naredil je največ denarne škode od vseh naravnih nesreč v zgodovini ZDA (približno 84 milijard dolarjev). V nesreči je umrlo čez 1800 ljudi. V zadnjih 35 letih so se viharji moči orkana Katrina podvojili. Vremenoslovci trdijo, da je za to kriv dvig temperature morja na površini.

2006

Slovenska Karitas je pomagala prizadetim zaradi konflikta v Darfurju (spori med plemeni zaradi pomanjkanja vode in obdelovalne zemlje).

2007

18. septembra so bila, zaradi močnih nalivov in divjanja hudournikov poplavljeni območja v Bohinju, Kropi, ob Selški Sori ter Savinji s pritoki. Poplavljeni so bili Železniki, Kropa in naselja v Spodnji Savinjski dolini. Poplave so terjale 6 žrtev.

2010

Globalno najtoplejše leto od leta 1850, kar opravljajo meritve (skupaj z letom 2005 in 1998), kar potrjuje dolgoročni trend globalnega segrevanja ozračja (WMO). Združeni narodi (FAO in WFP) so v tem letu v svojem poročilu ocenili, da 22 državam grozi **dolgotrajna prehranska kriza**, ki ji botrujejo naravne katastrofe, spopadi in šibke državne institucije. Veliko je bilo ekstremnih vremenskih pojavov, kot so katastrofalne suše predvsem v posameznih afriških državah, poletni vročinski val v Rusiji in katastrofalne monsunske poplave v Pakistanu, poplavljeni so bili tudi južni deli Ljubljane ter mesta ob Ljubljani, Krki, Savinji, Sori, Dragonji, Kolpi.

2015

Doseženi razvojni cilji tisočletja.

Pripravile: Nataša Urh, Mojca Urh, Jana Lampe in Saša Eržen

Oblikovala: Mojca Urh

Oktober, 2011

Delavnica Afriški otroci gredo po vodo je prirejena po Caritas Slovaški.

